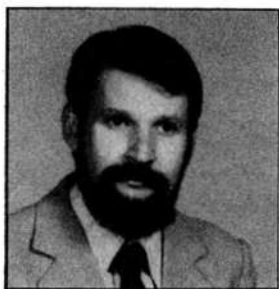

Bemutatjuk a Magyar Adatbázisforgalmazók Kamaráját

Beszélgetés dr. Mlinarics Józseffel és ifj. Félegyházi Andrással, a MAK elnökével és titkárával

Hazai adatbázisaink száma és jelentősége eltörpül a nemzetközi szolgáltatóközpontoknál nyilvánosan kereshető külföldi adatbázisok számához, nagyságrendjéhez és fontosságához képest. Mégis azt kell mondanunk, hogy hosszú vajúdas után Magyarországon is elindult a magyar adatbázisok termelése és forgalmazása. Minden tisztos iparnak megvan (vagy meg kellene lennie) a maga céhe, szakmai csoportja; viszont az adatbázisokat forgalmazó vagy használó „információs szolgáltató iparosok” nagyon nehezen férnének be valamely meglévő szakma társulatába, egyesületébe. Ezt a szerepet vállalja a Magyar Adatbázisforgalmazók Kamarája, a MAK, amely egy még nem teljesen kiforrott, inkább szárnyait próbálgató ifjú „iparág” szolgálatát vállalta fel. De jobb korábban, mint elkésve; egy csecsemőnek több védelemre és gondoskodásra van szüksége, mint egy érett legénynek.

Dr. Mlinarics József (47), szak-képzettsége okleveles mező-gazdasági gépészmérnök, ehhez megszerezte a mezőgazdasági műszaki doktori címet, majd az információs rendszer-szervezői oklevelet. Öt éven át az Agroinform K+ F szolgálatának igazgatója, majd 1988-tól az Új Képűtség Kft.-ben ügyve-zető igazgató. Ebben a minőségben irányítja és szervezi a Képűtség marketing- és szerkesztőségi munkáit.

TMT: Mlinarics úr, hogyan támadt az a gondolata, hogy a Képűtség Kft. ügyvezető igazgatójaként létrehozza a Magyar Adatbázisforgalmazók Kamaráját?

M. J.: A MAK létrejött a Képűtség folyamánya. A Képűtségben hirdették az üzleti adatbázisokat, s a hirdetések vetették fel egy érdekvédelmi szervezet szükségességét. Több társadalmi egyesület is pályázott az új iparág, az adatbázis-készítés és -forgalmazás gondozására, végül is a Magyar Gazdasági Kamarán belül új tagszervezetként 1991-ben alakult meg a MAK.

Célunk az akkor éppen kibontakozóban levő magyar információpiac összefogása, érdekvédelme, támogatása volt. Ráérettünk arra, hogy váltás jött létre. A meglévő társadalmi szervezetek profiljába – bár többen is meg akarták szerezni maguknak ezt a piaci szegmest – nem igazán illett az adatbázisokkal való gazdálkodás. 1989-ben vákuum jött létre az információkereskedelemben. Ez volt a pillanat, amikor bele-vágtunk, s négy év elteltével elmondhatom, hogy helyesen döntöttünk.

Itt szeretném megemlíteni munkatársaimat, akikkel együtt küzdöttünk és küzdünk – nagyrészt társadalmi munkában – a magyar adatbázis- és információügy virágzásáért:

Ifj. Félegyházi András, ügyvezető titkár
Adorján György, Teledatascast
Endrődy Pál, Raxon Kft.
Dr. Markó Imre, OKVI
Dr. Szabó Iván, MTI adatbank
Dr. Tóth Ferenc, NETI.

Ifj. Félegyházi András (36), a MAK ügyvezető titkára a Kül-kereskedelmi Főiskola Árufor-galmi szakán szerzett diplo-mát. 1983 és 1993 között a Magyar Gazdasági Kamara Nemzetközi és Informatikai osztályain dolgozott. Mint ügy-vezető titkár dolgozik a MAK-nál az alapítástól fogva.

TMT: Félegyházi úr, mikor és hogyan lett a MAK ügyvezető titkára?

F. A.: A kapcsolat onnan ered, hogy a Magyar Gazda-sági Kamara is közölte üzleti ajánlatait a Képűségen. A MAK megalapítására akkor került sor, amikor a kamarában a szövetségi rendszer életbe lépett, és számos különböző szervezetet hoztak létre. Célszerű-nek tűnt, hogy a saját kamarai tapasztalataimat hasz-nosítsam egy szakmai szövetség létrehozásában.

TMT: Elnök úr, válaszolja röviden a MAK célkitűzéseit, funkcióit!

M. J.: A MAK szervezi és összefogja az adatbázis-fejlesztés, -forgalmazás és az azokból való információszolgáltatás területén tevékenykedő tagokat. A tagok érdekeit szakmai, jogi és etikai szempontból egyeztetni és képviselni. Elősegíti a szabad információáramlást, a hazai információpiac építését, és az információ társadalmi hasznosítását. A Magyar Gazdasági Kamara tagjaként elősegíti és kezdeményezi a nemzetközi kapcsolatok fejlesztését.

TMT: Kik lehetnek tagok?

M. J.: Tagok valamely információs területen tevékenykedő szervezetek vagy magánszemélyek lehetnek, akik egyetértenek a MAK céljaival, alapszabályát elfogadják, és tagdíjat fizetnek. A teljes jogú tagokon kívül lehetnek pártoló magánszemélyek, pártoló könyvtárak és oktatási intézmények. A szervezetek részéről négyfokozatú pártoló tagdíjat lehet fizetni.

TMT: Ezek után lássuk, titkár úr, hogyan alakulnak az évi tagdíjak?

F. A.: A teljes jogú tagdíjak alapja az adatbázis-forgalmazásból származó saját előző évi nettó árbevétel. Ez öt kategóriára oszlik, az 1. kategória 25 millió Ft alatti árbevétel esetén 35 E Ft tagdíjat, az 5. kategória 250 millió Ft feletti évi 180 E Ft tagdíjat jelent. A pártoló magánszemélyek, valamint könyvtárak és oktatási intézmények tagdíja 5000 Ft/év. A többi, nem költségvetési szervezet pártoló tagsági díja 15 E Ft-tól 100 E Ft-ig terjed 1994-ben; ezek a fokozattól függően különféle szolgáltatásokat élveznek.

TMT: Hány tagjuk van, és kik ők?

F. A.: 1993. december végén 37 teljes jogú tagunk, 5 egyéni tagunk, 21 pártoló tagunk volt. Azt gondolom, hogy valamennyi jelentős, az információiparban érdekelt magyar szervezet képviselteti magát, így állami szervezetek, részvénytársaságok, magánvállalatok, könyvtárak.

TMT: Mely szolgáltatásokat vehetik igénybe a tagok, milyen jogaik vannak?

F. A.: A tagsági díjat befizető tagok részt vehetnek a Klubnapokon, ingyenes részt kapnak a Szakbázisnapokon, kedvezményesen vehetnek részt a DAT-konferenciákon (ezekről majd később beszélünk). A pártoló tagok is kedvezményben részesülnek a DAT-konferenciákon. Ezenkívül a MAK vállalja tagjai érdekvédelmét, elősegíti a tagok nemzetközi kapcsolatait, segít az adatbázis-építéssel és -forgalmazással kapcsolatos etikai és szabványügyi problémák megoldásában. A MAK-tagok nemzetközi pályázatokon való részvételében. Egyéb szolgáltatásokat is nyújtunk, például előadásokkal, előadásokkal stb. összehangoltan.

TMT: Említette a klubnapokat. Hallhatnánk kicsit bővebben erről?

F. A.: Minden hónap első szerdáján klubnapot tartunk a Korona Szállóban vagy a MAK székházában, ahol minden klubnapon 3-4 információs cég alkalmat kap tevékenységének bemutatására. 1993-ban többek között megtárgyaltuk az Elektronikus Adatcsere (EDI-FACT) alkalmazásait, a tőzsdei információszolgáltatásokat, bemutattuk a Magyar Közzolgálati Adatbázist, ismertettük a magyar videotex rendszert, bemutattunk érdekes új hazai termékeket, bemutakoztak az EXPO információs rendszerei, a könyvtári keretben működő üzleti információszolgáltatások.

Tavaly összesen mintegy 35-40 rövidebb-hosszabb témát beszéltünk meg tagjaink körében. Valamennyi tagtársunk – a pártoló tagok is – egy fővel vehetnek részt ingyenesen ezeken a rendezvényeken, és minden egyes tag további két főt hozhat magával 200 Ft + 25% ÁFA térítésért.

TMT: Vannak egyéb klubrendezvények is, jól ismeretek az online klub havi összejövetelei.

F. A.: A MAK keretében megalakult a könyvtári tagozat, amelynek célja a vállalkozói információk szolgáltatása könyvtárakban; reméljük, hamarosan aktívabban működik majd ez a tagozatunk. Igen aktív és népszerű viszont az online tagozat, amely 30-40 résztvevővel igazi klubéletet produkál. Átadom a szót dr. Tóth Ferencnek, aki az online klubot vezeti.

T. F.: Az Online Infoklub 1992-ben alakult a Nemzetközi Technológiai Intézet (NETI) kezdeményezésére. A havi klubrendezvényeket a NETI rendezi, a klub vezetője az intézet információs menedzsere. A klub megalakításának célja az volt, hogy a hazai online információs piac résztvevői megismerjék egymást és egymás munkáját, hazai és külföldi előadókat hívnak meg a tagok érdeklődésére számot tartó előadások és bemutatók megtartására, továbbá megalapozzák a szakma etikai normáit, és magyar nyelvű terminológiát alakítsanak ki a szakma művelői számára. A klub az érdeklődők számára nyitott, tagdíjat nem kell fizetni. A klub tagjai elsősorban online információkeresők és információs brókerek; köztük könyvtárak, minisztériumok, vállalatok és más szervezetek munkatársai, és információs bróker vállalkozók is. A folyamatosan bővülő létszám mára meghaladja a 60 főt.

A havonta megtartott klubtalálkozóknak általában a tevékenységét bemutató információszolgáltató ad otthont. Ilyen, a helyszínen lezajló előadásokra, illetve bemutatókra került sor többek között a SZÜV-nél, az Országos Műszaki Könyvtárban, a Magyar Távirati Irodában, a Magyar Gazdasági Kamarában, a Szerzői Jogvédő Hivatalban, a Magyar Közzolgálati Adattárban, a Please Kft.-nél, a Fornax Rt.-nél. A NETI-ben

tartott előadások között említhetők az üzleti adatbázisokat szolgáltató németországi GBI tulajdonosának nagy sikert aratott bemutatója, a legismertebb adatbázis-szolgáltató cégek keresőnyelvének tanfolyamszerű ismertetése, a londoni Online/CD-ROM konferenciáról szóló beszámoló, és a HUNTECH adatbázis online szolgáltatásának bemutatása. A klub együttműködik a nemzetközi szakmai szervezetekkel, jelentős részt vállalt a DAT '93 adatbázis-konferencia és -kiállítás nemzetközi résztvevőinek megszervezésében.

TMT: Még annyit tennék hozzá, hogy a klubülésekre a jó hangulat, a rendkívüli aktivitás, és valódi szakmai légkör jellemző.

Elnök úr, beszéljen nekünk a MAK három jelentős vállalkozásáról, a Szakbázisról, a Metadatbázisról és a DAT-konferenciákról.

M. J.: A Szakbázis az adatbázis-forgalmazással kapcsolatos különböző szakterületek magyar szakértőiről, tervezőiről, oktatással és értékesítéssel foglalkozó szakembereiről készülő magyar nyelvű gyűjtemény. Célja cégek és szakemberek „egymásra találásának” elősegítése, a MAK-hoz beérkező szakemberkereslet optimális kielégítése. A Szakbázisba – a megfelelő adatok felvételével – minden MAK-tag két személyt, minden pártoló tag egy személyt delegálhat; további személyek részvételi költsége 2000 Ft. A részvétel az adatbázisban egy évre szól, a Szakbázist folyamatosan frissítjük.

TMT: Míg a Szakbázis rekordjai emberek adatai, a MAK Metadatbázis rekordjai adatbázisok adatai. Titkár úr, vajon az elnevezés is arra utal, hogy ez az adatbázis nem igazán adatbázis?

F. A.: Az elnevezés, meta + adatbázis, azt sugallja, hogy a MAK Metadatbázisa ugyan igazi adatbázis, de rekordjai maguk is adatbázisok, pontosabban magyar adatbázisok adatai.

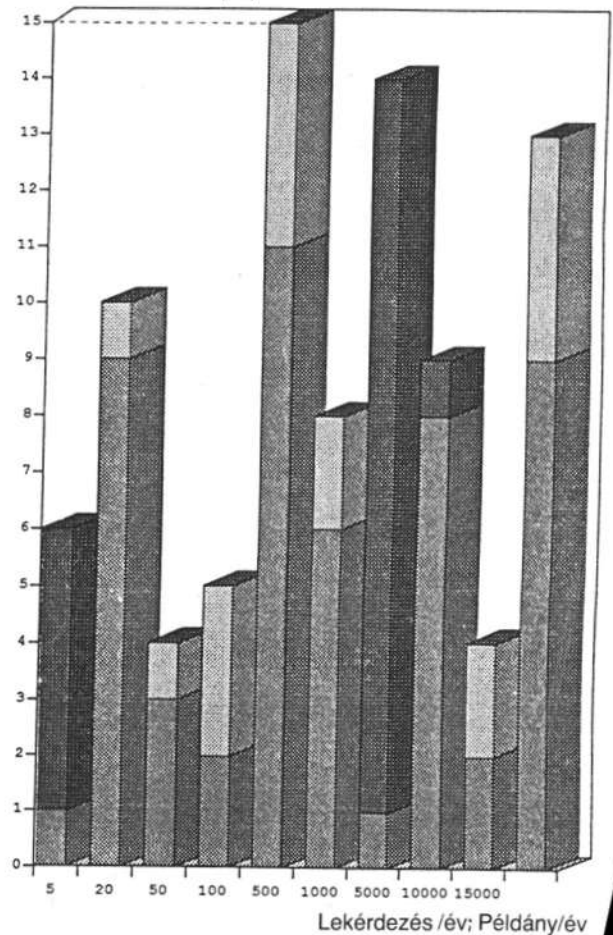
TMT: Ezek szerint az adatbázisok adatbázisáról van szó?

F. A.: Pontosan. A hazai adatbázisok számítógépes gyűjteménye első ízben 1992-ben jelent meg. Abban az évben 148 adatbázist tartalmazott. Az 1993. évi frissítés után, amely 1993 novemberében – a DAT '93 alkalmából – jelent meg, már 191 adatbázisra terjed ki. Az adatbázis 1993. évi kiadása számítógépes formában, lekérdező programmal együtt kapható (2500 Ft + ÁFA). Rövid időn belül tervezzük online terjesztését és frissítését.

TMT: Hogyan alakult a Metadatbázis használata?

F. A.: A következő diagram mutatja az 1992. és az 1993. évi lekérdezések + példányok számadatait. Látható, hogy 100 és 500 közötti lekérdezés esett 15 adatbázisra, 15 000 feletti lekérdezés jutott 13 adatbázisra 1993-ban.

Adatbázisok száma (db)

- Azonos adatbázisszám 1992–1993-ban
- Az 1993. évi adatbázisszám-növekedés
- Az 1992. évi adatbázisszám-többlet

A lekérdezések száma határozottan emelkedő tendenciát mutat. 50%-kal emelkedett a 15 000-nél nagyobb lekérdezésű adatbázisok száma.

TMT: Melyek a legnagyobb magyar adatbázisok?

F. A.: A legnagyobb rekordszámú magyar adatbázisok láthatók a következő táblázatban.

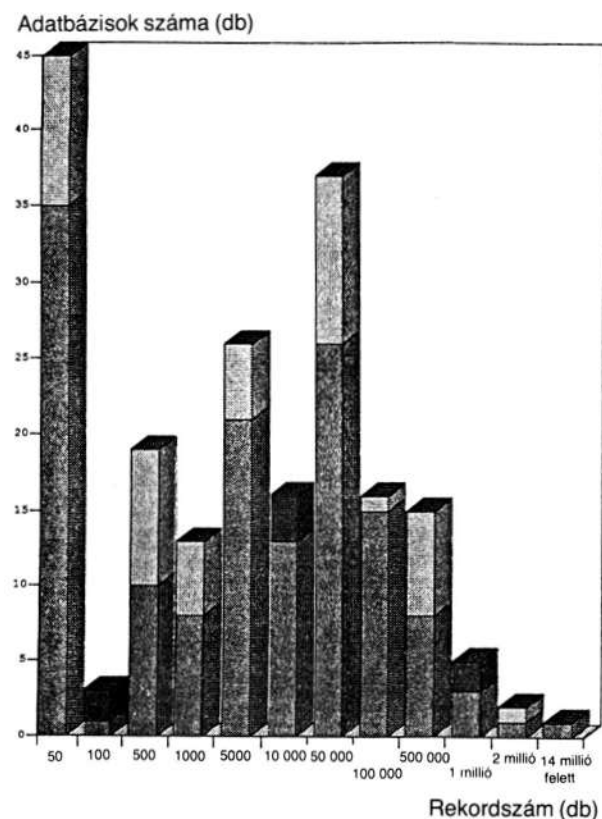
A legnagyobb rekordszámú adatbázisok 1989-ben, 1992-ben

Az adatbázis neve	Tulajdonos	1989. évi rekordsz., ezer db	1992. évi rekordsz., ezer db
BNPD	Gyógyszerkutató Intézet	450	626
MEDLINE	Országos Orvostudományi Intézet	nincs adat	25 000
MTI-SAB/HIR	MTI	nincs adat	52
MTI-SAB	MTI	nincs adat	4

Az adatbázis neve	Tulajdonos	1989. évi rekordsz., ezer db	1992. évi rekordsz., ezer db	1993. évi rekordsz., ezer db
VÁMSTAT	NGKM	nincs adat	1075	1075
ÁN	OSZALH (volt ÁNH)	14 000	14 000	14 000
NPA	Országos Széchényi Könyvtár	466	nincs adat	nincs adat

A legnagyobb rekordszámú adatbázisok kivétel nélkül állami szervezetek tulajdonában vannak.

Meg tudjuk mutatni az adatbázisok rekordszám szerinti alakulását a következő diagramban, azt, hogy mennyi adatbázis mennyi rekordot tartalmazott 1992-ben és 1993-ban.

Az 5000 és 50 000 rekordszám közötti adatbázisok száma jelentősen emelkedett, de az 1 millió feletti rekordszámot továbbra is csak két adatbázis-forgalmazó mondhatja magáénak.

TMT: Térjünk át a MAK talán legfontosabb tevékenységére, a legrangosabb hazai informatikai konferenciasorozatra, a DAT-ok megrendezésére. Elnök úr, foglalja össze röviden az eddigi három DAT-konferencia eredményeit!

M. J.: Eddig három DAT-konferenciát rendeztünk, 1991 novemberében az Országos Széchényi Könyvtárban, 1992 és 1993 novemberében a Héliá Szállóban. A konferenciák egyre nagyobb szabásúak lettek, a részvétel pedig növekszik. 1993-ban már 400-an vettek részt a magyar információs ipar legnagyobb konferenciáján. 1993-ban 17 szekcióban mintegy 150 előadás hangzott el, és 18 kiállító mutatta be termékeit, szolgáltatásait.

TMT: Hogyan sikerült ennyi fizetőképes résztvevőt összetoborozni? Elég borsos volt a részvételi díj.

M. J.: Igen, a háromnapos részvételi díj 21 900 Ft volt, ebből a MAK-tagok jelentős kedvezményt kaptak, a költségvetési intézmények pedig ennél is nagyobb, 50%-os kedvezménnyel vehettek részt. Bizony, a Héliá Szálló árai elég magasak. Az 1992. évi konferencia kezdése előtt egy hónappal a MAK vezetősége 4:1 arányban megszavazta, hogy a helyszínt változtassuk meg, mert – úgy tűnt – nagy ráfizetés várható, ha a Héliában maradunk. A határozat végrehajtását igyekeztem lassítani, tehát kockáztattam, és nyertem (egy láda pezsgőt is fogadásból): az utolsó hónapban 180-an regisztráltatták magukat, így a konferencia kiadásai megtérültek.

TMT: Magam is úgy ítélem meg, hogy a DAT '93 igen sikeres rendezvény volt, kifejezetten jó szakmai légkör alakult ki. Kérem, mondjon valamit a DAT '94 tervéről.

M. J.: Szeretnénk a tavalyi színvonalon, de több külföldi előadó részvételével megszervezni a DAT '94 konferenciát. A múlt évi kedvező tapasztalatok alapján nagyobb teret kívánunk biztosítani a „kerekasztal” jellegű vitáknak.

TMT: Elnök úr, miből, hogyan tudja magát a mai körülmények között eltartani és szolgáltatásokat nyújtani egy olyan társadalmi szervezet, mint a MAK?

M. J.: Költségvetésünk 40%-a tagdíjakból származik. A többi bevételünk a szolgáltatásokból ered, így a Metadatbázisból és a DAT-konferenciák – igaz, csekély – hasznából; egyedi információs megbízásokból. Minimális támogatást kaptunk eddig az OMFB-től. Évi mintegy 2,5–3,5 millió Ft-ból gazdálkodunk.

TMT: Végezetül kérjük, foglalja össze a MAK további terveit, köztük a távoktatási programot.

M. J.: A MAK érdekvédelmi tevékenységét elsősorban a távközlési szolgáltatások terén fokozzuk. Az információpiac bővítését a közoktatás bevonásával képzeljük el: a fiatalok információs ismereteit szeretnénk segíteni oktatással, mert ők lesznek a jövő információfogyasztói. Meg is tettük az első lépéseket

ebbe az irányba. A Munkaügyi Minisztérium támogatásával a MAK 80 pályakezdő fiatal informatikai távoktatási programját, és gyakornoki foglalkoztatását kezdi meg 1994-ben. A képzés tananyagát a MAK tagjai készítik, és ők fogják irányítani a gyakornoki foglalkoztatást.

TMT: Mit üzen a TMT olvasóinak?

M. J.: A TMT mint a MAK hivatalos fóruma a jövőben – terveink szerint – rendszeresen hírt fog adni a

tevékenységünkről. Emellett ajtónk mindenki számára nyitva áll. Címünk: Magyar Adatbázisforgalmazók Kamarája, 1012 Budapest, Kuny Domokos u. 13. Tel.: 202-2998, fax: 202-2894.

TMT: Gratulálunk Önnek elnök úr, titkár úr, és minden munkatársuknak a vállalkozásért és a szép eredményekért. Köszönjük a beszélgetést.

Az interjút készítette: Roboz Péter

Könyvtáros kiegészítő szakos képzés

Az **ELTE Bölcsészettudományi Kara** az 1994/95-i tanévre felvételt hirdet tanárképző főiskolai könyvtáros diplomával rendelkezők számára kiegészítő, bármely (nem könyvtárszakos) egyetemi oklevéllel rendelkezők számára pedig másoddiplomás egyetemi tagozatra.

A képzés esti, ill. levelező formában történik és 3 éves (6 féléves). A végzők egyetemi könyvtáros oklevelet kapnak. A képzés az **ELTE Bölcsészettudományi Kara Könyvtártudományi-Informatikai Tanszékének** keretében, külső szakemberek bevonásával történik.

Tandíj: félévenként 15 000,- Ft.

Jelentkezési határidő: 1994. május 15.

A jelentkezéshez szükséges űrlap 8 és 16 óra közt a Bölcsészettudományi Kar Tanulmányi Osztályának Levelező Tagozatán (Piarista köz 1. l. em. 14.) kapható. Ehhez a jelentkező önéletrajza, az egyetemi, ill. a tanárképző főiskolai könyvtáros végzettséget tanúsító oklevél (vagy másolata) és a munkahely javaslata csatolandó. A jelentkezési iratok az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara Tanulmányi Osztályának Levelező Tagozatára küldendők:

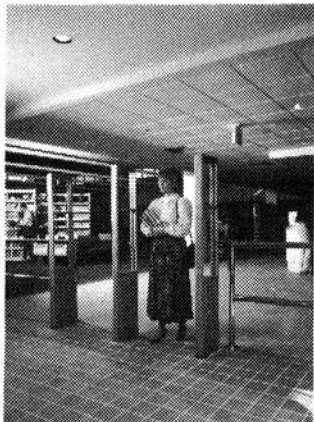
1052 Budapest, Piarista köz 1.

A jelentkezőket a Könyvtártudományi-Informatikai Tanszék 1994. június végén – július elején felvételi beszélgetésre hívja be; az időpontról az egyetem kb. két héttel korábban értesítést küld.

Könyvtára értékeinek védelmét biztosítja

a Checkpoint Systems Inc. (USA) elektronikus könyvtári állományvédelmi rendszere. A Checkpoint speciálisan könyvtárak részére kifejlesztett berendezései a mai csúcstechnológia felhasználásával készülnek. Rendszerei húsz év óta sikerrel védik számtalan országban a könyvtárak értékes könyvpéldányait, gyűjteményeit, CD-lemezeit és kazettáit.

A Checkpoint rendszer előnyei

1. Formatervezett berendezései közül a krómozott típusok a modern, a tölgyfából készült típusok a műemléki könyvtári környezetbe harmonikusan illeszkednek.
2. A Checkpoint egyedülálló könyvtári címkeválasztéka egy rendszeren belül külön megoldást kínál könyvre, hangkazettára, videokazettára, CD-re.
3. A Checkpoint védőcímkéi közvetlen vonalkódos adathordozóként felhasználhatók. Ez lehetővé teszi, hogy egyetlen címke felragasztásával egyesítsük a könyv védelmét és számítógépi, vonalkódos adatfeldolgozását. Cégünk a vonalkódtechnikában is komplett professzionális rendszerek szállítással áll rendelkezésére.

További felvilágosítással szívesen áll rendelkezésére a Checkpoint Systems Inc. magyarországi vezérképviselője:

**Checkpoint Hungary
(Westline Kft.)**

**Budapest 1026 Lotz K. u. 1.
Tel./Fax: 176-2642**